

Suomen tilasto-olympialaisten 2026–2027 säännöt, Tilastokeskus

Suomen tilasto-olympialaiset on osa Euroopan tilastokilpailua (European Statistics Competition ESC), jonka järjestäjänä on Euroopan tilastovirasto Eurostat.

1. Tavoitteet

Tilasto-olympialaisten yleiset tavoitteet:

- Edistää uteliaisuutta ja mielenkiintoa tilastoja kohtaan oppilaiden keskuudessa.
- Rohkaista opettajia käyttämään uudenlaisia materiaaleja ja metodeja tilastojen opetuksessa edistämällä todellisen tiedon käyttöä ja opitun tilastotiedon soveltamista.
- Osoittaa tilastotiedon merkitys oppilaille ja opettajille yhteiskunnan osa-alueilla sekä tehdä tilastotiede yliopistollisena oppialana tunnetummaksi.
- Edistää ryhmätyöskentelyä ja yhteistyötä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Osallistuminen

Osallistuminen tilasto-olympialaisiin on avointa ja maksutonta kaikille Suomessa opiskeleville yläkoululaisille sekä lukioden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille. Kilpailuun osallistutaan 1–3 osallistujan joukkueina.

Joukkueen kaikkien osallistujien tulee opiskella samassa oppilaitoksessa ja kuulua samaan sarjaan. Joukkueen työskentelyä valvoo oppilaitoksen opettaja, joka myös ilmoittaa joukkueen kilpailuun.

Kilpailussa käytetään suomea ja englantia. Ensimmäisen tehtäväkokonaisuuden vaiheissa a) ja c) tehtävät ovat suomeksi, ja vaiheessa b) tehtävät ovat englanniksi. Kansallisen finaalin videotehtävässä esityksen puhuttuna kielenä voidaan käyttää suomea, ruotsia tai englantia.

Yhdestä oppilaitoksesta voi osallistua rajaton määrä joukkueita. Yhdellä opettajalla voi olla ohjattavanaan useita joukkueita.

Osallistuja voi kuulua vain yhteen joukkueeseen.

Jokainen joukkue osallistuu jompaankumpaan kilpailusarjaan:

Sarja A (toinen aste): lukiot ja muut toisen asteen ammatilliset oppilaitokset (noin 16–18-vuotiaat)

Sarja B (yläkoulu): perusopetuksen vuosiluokat 7–9 (noin 14–16-vuotiaat)

3. Ilmoittautuminen

Opettaja ilmoittaa joukkueen tai joukkueet tilasto-olympialaisiin kilpailun verkkosivuilla stat.fi/tilasto-olympialaiset **4.2.2027 mennessä**. Rekisteröityessä on ilmoitettava kaikki lomakkeessa vaadittavat tiedot.

Kilpailua koskevat tiedustelut voi lähettää sähköpostitse kilpailun koordinaattorille osoitteeseen tilastokilpailut@stat.fi.

4. Tehtävät ja arviointikriteerit

Suomen tilasto-olympialaiset koostuvat kaikille osallistujille avoimesta kolmiosaisesta karsintatehtävästä ja sitä seuraavasta kansallisesta finaalista. Kilpailu järjestetään kahdessa sarjassa: Sarja A (toinen aste) ja Sarja B (yläkoulu).

Kaksi kansallisen finaalin voittajajoukkuetta per sarja valitaan edustamaan Suomea Euroopan tilastokilpailun kansainväliseen finaaliin. Suomen tilasto-olympialaiset ovat osa Euroopan tilastokilpailua (European Statistics Competition, ESC).

Karsintavaihe

Karsintavaihe koostuu kolmesta testistä, jotka tehdään sähköisellä lomakkeella. Vastaukset annetaan valitsemalla oikea vaihtoehto.

Jokaisessa kysymyksessä on neljä vastausvaihtoehtoa, joista vain yksi on oikein.

Karsintatehtävää ei tarvitse suorittaa yhdellä kertaa. Karsinta-aikana, 10.2.2027 mennessä, joukkueet voivat palata tehtävän pariin, jatkaa vastaamista sekä muokata aiemmin antamiaan vastauksia. Istunto sulkeutuu automaattisesti 45 minuutin kuluttua kirjautumisesta, minkä jälkeen tehtävään voi kirjautua uudelleen. Vastausten säilymisen varmistamiseksi ne tulee tallentaa säännöllisesti työskentelyn aikana.

a. Virallisen tilastotiedon käyttö

Joukkue vastaa 10 kysymykseen hyödyntämällä virallisia tilastolähteitä sekä tulkitsemalla niissä esitettyä tietoa. Tehtävää varten osallistujat tutkivat Tilastokeskuksen (stat.fi) sekä muiden virallista tilastotietoa tuottavien organisaatioiden verkkopalveluja.

Tehtävässä arvioidaan osallistujien kykyä hakea, tulkita ja vertailla tilastotietoa sekä löytää vastauksia luotettavista tietolähteistä.

Molemmat osallistujasarjat vastaavat samoihin kysymyksiin. Kysymykset ovat suomeksi.

b. Tilastollisten raporttien tulkinta

Joukkue vastaa 10 kysymykseen, jotka perustuvat Eurostatin julkaisemaan verkkojulkaisuun [Demography of Europe, 2026 edition](#). Molemmat osallistujasarjat vastaavat samoihin kysymyksiin. Tehtävässä käytettävä julkaisu ja siihen liittyvät kysymykset ovat englanniksi.

c. Perustietotesti

Joukkue vastaa 10 kysymykseen, jotka käsittelevät tilastollisia peruskäsitteitä, tilastokuvioiden tulkintaa, todennäköisyysslaskentaa sekä tilastollista päättelyä. Molemmille osallistujasarjoille on laadittu niiden tasolle soveltuvat kysymykset suomeksi.

Karsintatehtävien arviointikriteerit

Jokainen karsintatehtävän kolmesta testistä pisteytetään seuraavasti:

- oikeasta vastauksesta saa yhden (1) pisteen
- väärästä vastauksesta vähennetään 0,33 pistettä
- vastaamatta jätetystä kysymyksestä saa nolla (0) pistettä.

Tehtävien arviointi tapahtuu automaattisesti sähköisessä järjestelmässä, joka laskee myös joukkueen kokonaispistemäärän.

Karsintavaiheen lopullinen pistemäärä muodostuu kolmen testin pistemäärien aritmeettisesta keskiarvosta. Keskiarvo pyöristetään yhden desimaalin tarkkuuteen ja kerrotaan kymmenellä. Enimmäispistemäärä on 100 pistettä.

Karsintavaiheen pisteiden perusteella muodostetaan joukkueiden paremmuusjärjestys. **Tulosten perusteella parhaiten menestyneet joukkueet kutsutaan kansalliseen finaaliin.** Kaikki joukkueet saavat halutessaan osallistumistodistuksen karsintavaiheen suorittamisesta.

Kansallinen finaalitehtävä

Kansallinen finaalitehtävä on videomuotoinen esitys. Joukkueet laativat enintään kahden minuutin pituisen videon annetusta aiheesta. Videon loppuun voidaan lisätä enintään 10 sekunnin mittainen osuus, jossa ilmoitetaan työssä käytetyt lähteet.

Videon aihe julkaistaan 15.12.2026, ja se on yhteinen kaikille Euroopan tilastokilpailuun osallistuville maille.

Videon puhuttuna kielenä voidaan käyttää suomea, ruotsia tai englantia. **Kansallista finaalitehtävää suunniteltaessa on suositeltavaa ottaa huomioon myös Euroopan finaalin vaatimukset.**

Jos videon toteutuksessa on käytetty tekoälyä (AI), sen käytöstä on ilmoitettava videolla tai videon yhteydessä annettavassa kuvauksessa.

Kummankin kilpailusarjan kaksi parasta joukkuetta voivat jatkaa Euroopan finaaliin. Euroopan finaalia varten video tekstitetään englanniksi, ja videon toteutuksesta laaditaan kirjallinen kuvaus kilpailun järjestäjien antamien ohjeiden mukaisesti.

Jos jokin jatkopaikan saavuttanut joukkue ei osallistu Euroopan finaaliin, tarjotaan paikkaa seuraavaksi sijoittuneelle joukkueelle.

[Kansallisen finaalitehtävän arviointikriteerit](#)

Raati arvioi kansalliseen finaaliin osallistuvat videot ja valitsee kummassakin kilpailusarjassa viisi parasta työtä paremmuusjärjestykseen. Näiden videoiden kolme parasta palkitaan Suomen tilasto-olympialaisten voittajina, ja viisi parasta osallistuu yleisöäänestykseen. Raati voi lisäksi myöntää kunniainintoja ansioituneille joukkueille.

Palkitut joukkueet saavat työstään henkilökohtaisen palautteen. Myös muut finaaliin osallistuneet joukkueet voivat pyytää palautetta työstään. Palaute perustuu raadin arviointimuistioihin ja kokouksen pöytäkirjaan.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti asianmukaisten tilastotietojen valintaan ja niiden esittämiseen oikealla ja selkeällä tavalla, viestin selkeyteen, lähteiden asianmukaiseen käyttöön ja lähdeviittauksiin (myös mm. musiikki ja kuvat) sekä esityksen luovuuteen ja tyyliin.

Videot arvioidaan pisteyttämällä seuraavat osa-alueet. Kustakin osa-alueesta voidaan antaa 0–25 pistettä.

- **Videon tyyli ja luovuus:** Ovatko tyyli-, kuva-, ääni- ja musiikkivalinnat tarkoituksenmukaisia ja tukevatko ne videon viestiä? Onko video luova, omaperäinen ja yleisön kiinnostuksen herättävä?
- **Videon viestin selkeys ja tehokkuus:** Kuinka selkeä ja johdonmukainen videon viesti on? Vastataanko tehtävänantoon ymmärrettävästi ja vakuuttavasti? Kuinka tehokkaasti video välittää keskeisen sanomansa?
- **Soveltuvien virallisten tilastotietojen valinta ja esittäminen viestin tukemiseksi:** Onko videoon valittu tarkoituksenmukaisia ja luotettavia virallisia tilastolähteitä? Tukevatko käytetyt tilastot videon viestiä? Esitetäänkö tilastotiedot oikein, selkeästi ja helposti ymmärrettävällä tavalla?

- **Lähdeviittaukset käytettyihin materiaaleihin videon lopussa:** Sisältääkö video lähdetiedot kaikista käytetyistä aineistoista? Viittaukset voidaan esittää tiivistetysti mainitsemalla tietojen virallinen lähde (esim. Eurostat, kansallinen tilastovirasto, kuvan/musiikin lähde) sekä muiden materiaalien lähteet. Mikäli videon toteutuksessa on käytetty tekoälyä (AI), sen käytöstä tulee ilmoittaa videolla tai lähdetiedoissa.

5. Palkinnot ja palkintotilaisuus

Kummankin kilpailusarjan kolme parasta joukkuetta palkitaan.

Palkinnot ovat per joukkue

1. palkinto: 700 euroa
2. palkinto: 500 euroa
3. palkinto: 450 euroa

Palkinnot maksetaan joukkueen jäsenten henkilökohtaisille pankkitileille. Jos osallistujalla ei ole käytössään omaa pankkitiliä, palkinto voidaan maksaa myös lahjakorttina, jonka arvo vastaa palkintosummaa.

Raati voi lisäksi myöntää kunniainnointoja kilpailussa ansioituneille joukkueille.

Kilpailun päätyttyä järjestetään kansallinen palkintotilaisuus, johon kutsutaan palkitut joukkueet sekä heidän opettajansa. Palkintotilaisuuteen sisältyy yhteinen ohjelma ja tarjoilu.

Palkintotilaisuudessa joukkueiden jäsenille luovutetaan diplomi ja lahjakassi. Joukkueita ohjaaville opettajille annetaan diplomi ja kiitoslahja. Jos useammalla palkitulla joukkueella on sama ohjaava opettaja, opettajalle annetaan yksi kiitoslahja.

Palkintotilaisuuteen osallistuvien pitkämatkalaisten joukkueiden jäsenten sekä yhden opettajan tai huoltajan kohtuulliset matkakulut ja tarvittaessa majoituskulut korvataan.

Palkintotilaisuus järjestetään Tiedekeskus Heurekassa Vantaalla 25.5.2027.

6. Kansallinen raati

Kansallisen kilpailun raati koostuu Tilastokeskuksen, yliopistojen ja MAOL ry:n (Matemaattisten Aineiden Opettajien Liitto ry) edustajista.

Raati arvioi kansallisen finaali tehtävän kilpailun sääntöjen ja arviointikriteerien mukaisesti. Raadin päätökset ovat lopullisia, eikä niistä voi valittaa.

Raati pidättää oikeuden jättää palkintoja jakamatta, mikäli kilpailutöiden taso ei täytä arvioinnille asetettuja vaatimuksia.

7. Raadin päätöksistä tiedottaminen

Raadin päätöksistä tiedotetaan sähköpostitse kaikkien kansalliseen finaaliin osallistuneiden joukkueiden opettajille. Kilpailun tulokset julkaistaan lisäksi Tilastokeskuksen verkkosivuilla sekä tarvittaessa muissa kilpailun viestintäkanavissa.

8. Kansallisen kilpailun aikataulu

- Ilmoittautuminen 4.2.2027 mennessä
- Karsintavaihe avautuu lokakuussa. Monivalintatehtävät tulee tehdä 10.2.2027 mennessä
 - Jatkon päässeiden julkistus 11.2.2027
- Kansallinen finaali, videotehtävä 11.2.–7.4.2027
 - Videon aihe julkaistaan 15.12.2026
 - Voittajien julkistus 19.4.2027
- Yleisöäänestys 28.4.–7.5.2027
- Palkintotilaisuus Tiedekeskus Heureka Vantaalla 25.5.2027

9. Töiden julkaiseminen

Tilastokeskus julkaisee voittajajoukkueiden nimet, oppilaitoksen sekä osallistujasarjan kilpailun verkkosivuilla ja sosiaalisen median viestintäkanavissaan. Lisäksi kansallisen finaalin voittajatöiden sekä mahdollisten kunniamaininnan saaneiden töiden tekijöiden nimet ja työt voidaan julkaista kilpailun verkkosivuilla, sosiaalisen median kanavissa sekä muussa kilpailuun liittyvässä viestinnässä.

Osallistumalla kilpailuun joukkueet hyväksyvät nämä säännöt ja antavat luvan kilpailussa tuotettujen töiden julkaisemiseen kilpailun yhteydessä. Alaikäisten osallistujien osalta julkaisemiseen pyydetään huoltajan suostumus erikseen.

Osallistujat vastaavat siitä, että kilpailutyöt eivät loukkaa kolmansien osapuolten tekijänoikeuksia tai muita oikeuksia ja että kilpailutyössä käytetty aineisto on laillisesti käytettävissä.

10. Euroopan tilastokilpailun Euroopan finaali 2027

Kummankin kilpailusarjan kaksi parasta joukkuetta voivat jatkaa Euroopan tilastokilpailun Euroopan finaaliin.

Euroopan finaalia varten kansalliseen finaaliin tuotettu video tekstitetään englanniksi. Lisäksi joukkue laatii kilpailun järjestäjien ohjeiden mukaisesti videon toteutusta kuvaavan kirjallisen selosteen sekä videon tekstivastineen (transkriptio).

Euroopan finaalissa noudatetaan kilpailun eurooppalaisten järjestäjien kulloinkin voimassa olevia sääntöjä, arviointikriteerejä ja aikatauluja.

Tilastokeskus tiedottaa Euroopan finaaliin osallistuvia joukkueita kilpailun etenemisestä, aikatauluista ja mahdollisista lisäohjeista.

11. Yleisöäänestys

Tilastokeskus järjestää kansallisen finaalin jälkeen yleisöäänestyksen. Yleisöäänestykseen osallistuvat kummankin sarjan viisi parasta videota. Yleisöäänestyksen ajankohta ilmoitetaan erikseen kilpailun verkkosivuilla.

Yleisöäänestyksessä eniten ääniä saaneen joukkueen jäsenet palkitaan kummassakin sarjassa 200 euron arvoisella lahjakortilla.

Mikäli jommastakummasta sarjasta ei ole äänestykseen osallistuvia videoita, palkitaan toisen sarjan kaksi eniten ääniä saanutta joukkuetta.

12. Oikeuksien varaaminen

Tilastokeskus varaa oikeuden muuttaa Euroopan tilastokilpailun kansallisen vaiheen eli tilasto-olympialaisten ehtoja, erityisesti kalenterissa julkistettuja päivämääriä, tai jopa mahdollisesti peruuttaa kilpailun, jos tämä on perusteltua. Mahdolliset muutokset ilmoitetaan sähköpostitse osallistujille.

13. ESC:n kansallisen kilpailun sääntöjen hyväksyminen

Osallistuessaan Euroopan tilastokilpailun kansalliseen kilpailuun, osanottaja hyväksyy nämä ehdot.